

Spis treści

Wstęp do wydania pierwszego	9
Wstęp do wydania nowego uzupełnionego	13
Rozdział 1. Czy szkoła rzeczywiście uczy czytać?	17
Czytać „po szkolnemu”	20
Indywidualizacja czytania – przełamać stereotyp	21
Lingwistyczne i psychologiczne podejścia do nauki czytania	25
Marginalizacja podejścia psychologicznego w szkole	33
Przerost aspektu technicznego w nauce czytania	37
Zubażanie aspektu semantycznego na lekcjach	42
Nadrzędna rola krytyczno-twórczego aspektu czytania	47
Gdy dorosły czyta dziecku	50
Pozory rozwijania aspektu krytyczno-twórczego	53
Rozdział 2. Pisać czy przepisywać na zajęciach szkolnych	57
Podejścia do nauki pisania	58
Aspekt techniczny pisania i jego nadekspozycja w szkole	61
Aspekt formalny pisania i ograniczenia jego rozwoju	67
Ubóstwo form stylistycznych i jego przełamywanie	71
Proces i produkt pisania a pozorowanie samodzielności uczniów	77
Rozwijanie aspektu pragmatyczno-twórczego	82
Związek aspektu pragmatyczno-twórczego z techniką i formą pisania	87
Pisać poprawnie to jeszcze nie znaczy pisać dobrze	91
Rozdział 3. Mówić czy zaniemówić – skutki komunikacji w klasie szkolnej	93
Mówienie i pisanie – dwa języki ucznia	95
Podejścia do rozwijania mówienia w szkole	98
Mówienie dla uczenia się	101
Pogadanka jako mówienie antyrozwojowe	104
Dyskusja mówieniem dla uczenia się	105
Szkolne blokady rozwoju mówienia	109
Kult formalnej poprawności jako bariera rozwojowa	110
Ubóstwo form komunikacyjnych na lekcjach	113

Brak zgody na język osobisty ucznia	118
Szkolny kod komunikacyjny	121
Nie mówić, nie słuchać, nie myśleć	124
Rozdział 4. Analfabetyzm matematyczny – nieuświadomiony obszar niekompetencji uczniów	125
Podejścia do nauczania matematyki	129
Proces i wynik w myśleniu matematycznym	132
Orientacja na wynik	135
Orientacja na proces	138
Wiedza osobista w uczeniu się matematyki	141
Rola myślenia intuicyjnego	144
Wiedza publiczna w uczeniu się matematyki	146
Gdy dzieci myślą skuteczniej niż studenci	148
Od znaczeń osobistych do pojęć matematycznych	151
Wiedza osobista na matematyce – kiedy, jak, po co?	153
Bariery mentalnego osławiania wiedzy publicznej	157
Rekwizyty – oprzyrządowanie – spektakl	162
Rozdział 5. Problemy z problemami na lekcjach matematyki	165
Algorytmy i heurystyka na lekcjach matematyki	165
Heurystyki i rozwiązywanie problemów w klasie	168
Algorytmy i rozwiązywanie problemów w klasie	170
Rodzaje zadań szkolnych	173
Przyczyny nieobecności zadań problemowych na lekcjach	175
Problemy i pseudoproblemy na szkolnej matematyce	181
Rozdział 6. Przeliczać czy myśleć na matematyce	185
Między słupkami a problemem matematycznym	185
Aspekt techniczny umiejętności matematycznych i jego wypaczenia	188
Technicyzacja aspektu standardowego umiejętności matematycznych	192
Aspekt systemowo-twórczy i szkodliwe mity z nim związane	196
Trening schematyzacji myślenia w podręcznikach szkolnych	199
Język na matematyce szkolnej	202
Rozumienie efektów pracy ucznia	204
Niepowodzenia reform nauczania matematyki	205

Rozdział 7. Integracja treści – między naiwnością pedagogiczną a urzędniczym posłuszeństwem	209
Źródła i inspiracje	211
Nieporozumienia wokół pojęcia integracji	214
Pozory integracji	217
Ślepe uliczki integracji	221
Rozdział 8. Asocjacje słowne – korelacja – integracja, czyli od chaosu do rozwoju wiedzy ucznia	225
Poziomy skalania w edukacji	225
Asocjacje o wszystkim i o niczym	227
Oblicza korelacji	228
Od korelacji do integracji treści	233
Integracja treści czy integracja wiedzy	236
Atrybuty treści a integracja wiedzy	240
Jak można integrować wiedzę ucznia?	247
Nauczycielu, bądź krytyczny	251
Rozdział 9. W obronie nauczycieli	253
Bibliografia	264